

РЕЦЕНЗИЈА

МРАК И ДЕМОНИ

Голи оток и други логори политичких страдалника (1949-1956) нашли су веома значајно мјесто у причи, новелама, роману, хроници, што је и разумљиво. Литература највећма хрли за оним темама које имају наглашену драмску тензију и ковитлачне психолошке поноре. Тако се и биографична проза Драгољуба Комадинића "Портрети за рам" оглашава као штиво такве суштине. Она није тежила умјетничкој обојености колико чину свједочења, а оно се исказује у геслу да се сличне ствари више не понове!

Логорски заточеници (Голог отока, Светог Гргура, Угљена, Градишке и Билеће) имали су третман политичке јереси и као такви искусили на својој кожи тортуру најгоре врсте, што је упечатљиво фиксирано у свим поглављима ове узбудљиво интониране књиге. Аутор је кроз податак проткао своју горку исповијест, именујући притом и починиоце зла и његове жртве. Будући да је и сам прошао кроз све облике заточеничког мучења, аутор је, ради потпуније документарности, то све испричао у првом лицу, исказујући на више мјеста, личну збуњеност и отежану моћ адаптације на пакленичке призоре који се просто граниче са надреалним сликама.

Зачудо, у том обијесничком амбијенту писац је "похватао" много детаља демонијалног карактера, везујући их за бројну логорску сабраћу која је тамо трпјела и истрпјела прави пакао. Многе је и именом апострофирао, смјело пасажирајући мучне догодовштине из голооточке (камене) мишоловке. Сјенчио је ликове из бараке и рада увјерљиво, водећи рачуна да се према никоме не огријеши.

Листа описаних је прилично велика, па и са те стране Комадинићева књига пружа потребна сазнања да се види какав је ко био. За књигу овакве врсте битни су атмосфера и људи. Писац је строго водио рачуна о том услову, трудећи се да их што објективније одслика.

То је у овом случају било најважније. И горке ствари треба очувати путем сећања, посебно она о којима пише Комадинић. Упамћеници их тако преводе у историју. Да тамо трају и опомињу!

Жарко Ђуровић, академик књижевник.